دښمن اصلي دوست وي

سعد الله جان برق

د چـا مشر د خُلې وېنا ده چې ژوند دومره کم دے چې د دوستانو هم نۀ رسي نو دښمنان به پکښې سرے څۀ وپالي. دا مشر هم لکه زمونږ د نورو مشرانو ډېر ساده ؤ. دغه مشران به اکثر د دېوال خوا کښې پيتاوي ته ناست وو، پړي او خبرې دواړه به ئې غښتلې. د دغه مشر اصلي مطلب خو دا دے چې ژوند د مينې دپاره هم ډېر کم دے نو د کرکې دپاره پکښې ځائے د کومې راپېدا شي.

خو زما قصه څۀ بل شانې ده. زۀ د دوستانو په ځائے د دښمنانو افاديت زيات ګڼم. دغه وجه ده چې ټول عمر مې ځان له دښمنان پېدا کړي دي او په دې کار کښې اوس دومره لويه تجربه لرم چې ښۀ نه ښۀ دوست درله په يو ساعت کښې د بد نه بد دښمن کړم. دا خبره مې هسې د مثال په طور وکړه ګني د دوستانو زۀ د سره قائل نۀ يم. کۀ هغه دننه دښمن وي نو بيا... د دوېم نمبر د دښمنانو نه ښه دا ده چې سړے اصلي او اول نمبر دښمن جوړ کړي. دغه مشر هم خبره صفا کړې نۀ ده ګني د هغۀ هم دا مطلب ؤ چې دوستان د سړي ژوند دومره په عذاب کړي چې دښمن دپاره پکښې ښېخې ځائے نۀ پېدا کېږي ځکه چې دوستان د دوست سره دومره مينه کوي چې د دښمن پېدا کولو کار هم په خپل لاس کښې واخلي بلکې هم په خپله د دوستۍ سره سره د دښمنۍ ذمه واري هم په سر واخلي. دې ته په پښتو کښې په يو ټکټ کښې دوه مزې وائي خو انګرېزان ورته ټو ان ون وائي. داسې ټو ان ون دوستان به اول ما ډېر ساتل، دوه مخيزه چاړۀ ډېر کار وباسي. خو بيا مې زړۀ له خيال راغے چې داسې ټو ان ون څيزونه اکثر معياري نۀ وي ځان له ځان له چې د دوست او دښمن کوم خوند دے هغه ډېر زيات وي. دا د دوستانو سره هم زياتے دے چې سړے پړې په يوه تنخوا کښې دوه دوه کاره کوي نو فېصله مې وکړه چې د ټو ان ون په ځائے به بيل بيل څيزونه ساتم. اول خو مې دا هڅه وکړه چې اصلي او ون پيس کښې دوست ملاؤ شي خو په بازار کښې مې چې تپوس وکړو نو يو واقف کار دکاندار راته ووې چې کومې کارخانې به دوستان په سنګل پيس کښې جوړول هغه پخوا بنده شوې ده او اوس په بازار کښې صرف نقلي مال ملاوېږي چې تۀ به ئې د خالص دوست په دوکه کښې واخلې او چې وې ګورې نو په هغۀ کښې به د دښمن پُرزې هم فټ شوي وي. بس د دې نه پس مې خالص دښمنان جوړول شروع کړل او دا وخت د خدائے فضل او د دوستانو دعا نه رښتيا د دوستانو خېر و برکت دے چې په دښمنانو کښې ښۀ خودکفيل يم بلکې راسره فالتو هم شته کۀ د بل چا پکار وي نو په مناسبه بيعه چې څومره دښمنان د چا پکار وي ورکولے شم.

دا خو راته اوس پته ولګېده چې د مالګې نه مرچکے ښۀ وي. د دښمنانو دومره برکتونه دي چې

لس دوستان يو ځائے شي نو هم دومره برکتونه ځان کښې نۀ شي پېدا کولے او کۀ چا د دښمنانو خوند واخستو نو زما يقين دے چې د دوستانو نوم به هم په خلۀ وانخلي. د دوست دښمن په معامله کښې فارسي وان زمونږ نه زيات هوښيار دي وائي چې:

دوست آن باشد که گيرد دستِ دوست

يعنې دوست هغه دے چې ستا لاس ونيسي يعنې چې تۀ چا سره په جنګ ئې او هغه دوست ستا لاس ونيسي چې دښمن دې ښۀ وډبوي. اصلي دوستي دې ته وائي ځکه چې دے ستا لاس ونيسي نو هغه بل کس چې ستا ورسره جنګ وي هغه به درله د پوزې دا ټټو يا د ډوډۍ خوړلو ژامنه ماته کړي نو يو به د تانې او پوليس د بې رحمه لاسونو په ځائے د هسپتال د ډاکټرانو همدردو پنجو ته ورشي، لس اتۀ ورځې به ښه په پسته بستره د ښکلو او ښائسته نرسانو د لاسه ستنې ووهي. بيا چې کله روغه کېږي د هسپتال د خرچې سره سره به لس شل زره کالداري هم کور ته راوړي او دا صرف د دوست د برکته. کۀ هغۀ ستا لاس نۀ وې نيولے نو دغه پوزيشن به د هغه بل ؤ تانې او جرمانې به تا ورکولې په دې کښې هم خلق وائي د دوستانو افاديت شته.

هسې خو د دښمنانو ډېر برکتونه دي. دښمن درباندې هر وخت په دې ګرانۍ کښې مېلمه کېږي نۀ. د غړپ کولو د پاره درنه قرض نۀ غواړي. په بيمارۍ کښې تپوس له او بيا د ډوډۍ او چايو سره مازغو خوړلو له نۀ راځي. ستا په لاس او کور کښې موجود هر څيز ئې پکار نۀ وي. غټه خبره دا ده چې دښمن به دې همېشه وينښ او بېدار ساتي، هر هر قدم به په خيال اخلې د ځان او د کور حفاظت نه به غفلت نۀ کوې، کار او ګټه به ډېره کوې چې دښمن پرې وپالې. نور ئې هم ډېر برکتونه دي.

هم دغه وجه ده چې قابل خلق او قابل ملکونه نور څۀ ساتي او کۀ نه خو دښمن ځان له خامخا ساتي. د کوم سړي يا ملک چې دښمن نۀ وي هغه هيڅ کښې نۀ وي. تاسو په خپله وګورئ چې د کومو ملکونو دښمنان شته نو د هغه ملکونو عوام څومره په فخر سره فوجونه ساتي، وسلې اخلي او جوړوي. عېش کوي دا جدا خبره ده چې اوس دښمن د سړي بې غېرته وي او حمله نۀ کوي نو فوج خو حرامه روزي نۀ خوري دې د پاره ئې هر وخت د قوم او ملک خدمت ته بېړې راښکلې وي او د بهرني دښمن په ځائے په کورني دښمن يلغارونه کوي. ورشئ امريکه وګورئ دا هم د دښمنانو او دښمنۍ برکت دے چې هر قسم طاقتوره وسله ساتل ضروري ګڼي.

دا خبره يو ډېر لوئے تجربه کار فلسفي کړې ده چې د عوامو د پاره دښمن دومره ضروري دے چې کۀ بهرنے دښمن ئې نۀ وي نو په ملک دننه دې د دښمن سازۍ کاروبار شروع کړي. دې د پاره هوښيار حکومتونه هر وخت د بهرني دښمن د نشت په صورت کښې خپل ځان د عوامو د دښمنۍ په منصب فائز کړي. ځکه چې عوامو د پاره ډوډۍ وغېره دومره ضروري نۀ وي لکه څومره چې ورله دښمن ضروري وي. د هوښيارو ملکونو عوام هم همېشه خپل ځان له دښمن په ډېره مينه او اخلاص ساتي.